

PRAVILNO UZIMANJE LIJEKOVA

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

ESF
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Primjena lijekova

- ▶ Lijekovi koje uzimamo dolaze u različitim oblicima o čemu ovisi i način njihove primjene.
- ▶ Osnovna podjela je prema mjestu primjene:
 - **za unutarnju:** uzimamo na usta (pijemo),
 - **vanjsku primjenu:** nanosimo na kožu ili sluznicu ili uvodimo u tjelesne otvore.

Primjena lijekova

Za unutarnju primjenu:

tablete,
film tablete,
retard tablete,
tablete za otapanje,
lingvate
kapsule
sirupi i otopine za piti.

Za vanjsku primjenu:

kreme,
masti
gelovi
otopine za mazanje i prašci za posipanje.

Oblici koje uvodimo u tjelesne otvore

čepići za debelo crijevo
vaginalne tablete, kreme

Poseban oblik lijekova:

oblici za inhalacije
injekcijski pripravci.

VAŽNO!!!

Prije svake primjene lijeka, dobro poslušajte uputu liječnika i ljekarnika kako ispravno primjeniti vama propisani ili preporučeni oblik lijeka te prije uzimanja provjerite koji oblik lijeka uzimate i budite sigurni da ga ispravno primjenjujete kako bi lijek imao potrebni učinak.

Pravilno uzimanje lijekova

- ▶ Sve oblike lijekova koje uzimamo na usta (pijemo) treba uvijek uzeti sa dosta tekućine, najbolje s čašom vode.

Dijeljenje tableta

- ▶ **Tablete se po potrebi smiju dijeliti na polovinu ili četvrtinu i to je najbolje učiniti na čistoj kuhinjskoj daščici oštrim nožem. Ako se neki lijek treba stalno dijeliti, u ljekarni se može nabaviti rezač za tablete.**
- ▶ **Film tablete ili retard tablete se nikad ne smiju dijeliti jer se rezanjem uništava posebna ovojnica oko lijeka u tableti i time djelovanje tako oštećene tablete ne bi bilo ispravno.**
- ▶ **Kapsule – NE OTVARATI!!!**

Otapanje tableta

- ▶ **Tablete za otapanje u vodi su one koje otapamo u pola čaše vode i tako ih popijemo. Često se prilikom takva otapanja na površini tekućine pojavi jedan neotopljeni rub i to je ispravno, a to se može umanjiti miješanjem tekućine.**
- ▶ **Tablete koje se otapaju u ustima, uzimaju se sisanjem poput bombona, a lingvate se stavljaju pod jezik, gdje se pod utjecajem sline i topline otape.**

Sirupi

- ▶ Sirupi i otopine za piti uzimaju se na žličice, pri čemu je korisno znati da čajna žličica iznosi otprilike 5 ml, a jušna žlica otprilike 15 ml otopine.
- ▶ Antibiotičke sirupe, koji se otapaju u ljekarni neposredno prije izdavanja, uvijek treba promućkati prije uzimanja, a najbolje ih je dozirati pomoću štrcaljke s označenim mililitrima. Tako otopljeni sirup ima rok trajanja 5-10 dana, te se uvijek treba popiti cijela propisana bočica i nikad se ne smije čuvati “za neki drugi put”.

Primjena lijekova za kožu

- ▶ Lijekove za kožu primjenjujemo premazivanjem ili utrljavanjem, odnosno posipavanjem praška.
- ▶ Važno je da lijek nanosimo čistim rukama na čistu i suhu kožu.
- ▶ Ako se primjenjuje otopina s talogom (suspenzija ili tekući puder), potrebno ju je prije primjene dobro promućkati.
- ▶ Ponekad je potrebno premazani dio kože prekriti gazom, a o čemu će odlučiti liječnik ili ljekarnik, a koristi se sterilna gaza.

Primjena kapi i sprejeva za nos

- ▶ Kapi i sprejeve za nos primjenjujemo kapanjem odnosno uštrcavanjem u nosnice, najčešće 1-2 kapi, odnosno 1 uštrcaj.
- ▶ Potrebno je glavu zabaciti što više unatrag, kako bi se spriječilo curenje lijeka u grlo. Ako se primjenjuju sprejevi, tada je jednostavnije nagnuti glavu unaprijed.
- ▶ Prije primjene lijeka u nosnice, posebno kod male djece, korisno je prvo isprati nos sterilnom otopinom morske soli.
- ▶ Ako se nosnice trebaju mazati mastima za nos, to je najbolje napraviti vatiranim štapićem, vrlo oprezno i ne duboko.

Primjena kapi za uho

- ▶ Kapi za uho se ukapavaju tako da se glava nagne na stranu, kapne 1-2 kapi, te nakon kapanja pričeka par sekundi da lijek prodre u uho. Ako se primjenjuje ikakva mast, onda se smije mazati samo vanjska ušna školjka.

Primjena kapi i masti za oko

- ▶ Kapi i masti za oko su sterilni i nanose se samo čistim rukama.
- ▶ Kapa se tako da se glava lagano zabaci unatrag, donji kapak malo povuče prema dolje, pogled usmjeri prema gore i kapne u donji kapak 1-2 kapi. Pri tome treba paziti da se bočicom ne dotakne oko, već kapne "iz zraka". Zatim se nekoliko puta trepne, kako bi se kapi rasporedile po oku, a ako iscuri suvišna količina, ona se ukloni čistom gazom ili maramicom.
- ▶ Masti za oko se nanose isto na donji kapak, istiskivanjem tanke linije masti. Oko se zatim zatvori i miče lijevo-desno i gore-dolje da se mast dobro rasporedi. Suvišak se također ukloni s čistom gazom. Sve masti i poneke kapi zamućuju vid, te je potrebno nekoliko minuta dok se vid ponovno ne razbistri.

Primjena čepića

- ▶ Čepići se uvode u debelo crijevo, najbolje u ležećem položaju kako bi tijelo i samo crijevo bili opušteni i time olakšano uvođenje. Nakon nekog vremena moguće je da će dio lijeka iscuriti i to je normalno, jer zapravo iscuri “nosač” lijeka koji samo služi da određeni lijek možemo uvesti u debelo crijevo. Najbolje ih je primjenjivati navečer, prije spavanja, kako bi tijelo bilo što duže u ležećem položaju.

Primjena vaginalnih tableta i krema

- ▶ Vaginalne tablete i vaginalne kreme uvodimo u rodnicu.
- ▶ lakše je uvođenje u ležećem položaju, pri čemu lijek treba staviti što dublje u rodnicu.
- ▶ Za kreme i neke tablete, u kutiji lijeka je priložen aplikator za uvođenje u rodnicu.
- ▶ Neke tablete je potrebno navlažiti pod vodom prije primjene, ali na to će upozoriti ljekarnik.
- ▶ Kao i kod čepića, najbolje ih je primijeniti pred spavanje, te kao i kod čepića, “nosač” lijeka često iscuri nakon što se lijek otopi u rodnici.

Inhalacije, injekcije, naljepci

To su posebni oblici lijekova koje uvijek dobivamo isključivo prema preporuci liječnika te će nas liječnik ili medicinska sestra podučiti prvoj primjeni ovih oblika.

Ljekarnik će nam prilikom izdavanja ovih lijekova također pokazati primjenu te će nam dodatno pojasniti sve nejasnoće koje mogu pojaviti prilikom primjene.

Inhalacije, injekcije, naljepci

- ▶ Inhalacijski lijekovi - aplikatori
- ▶ sprej (“pumpica”) - lijek izlazi sam pomoću potisnog plina
- ▶ Diskus - lijek moramo “usisati” snagom vlastitog udaha
- ▶ turbuhaler - lijek moramo “usisati” snagom vlastitog udaha
- ▶ Novolizer - lijek moramo “usisati” snagom vlastitog udaha
- ▶ Primjenu će vam pokazati i liječnik i ljekarnik, a prije prve samostalne primjene još jednom treba proučiti sam aplikator i crtež na uputi o lijeku koja je priložena.

Upotreba spreja

- ▶ Sprej se prije primjene prvo dobro protrese, zatim treba izdahnuti (do kraja, odnosno laganog osjećaja nelagode), staviti nastavak u usta, započeti duboko, ne ubrzano disanje, te jednom pritisnuti sprej (jedna doza) i nastaviti s udahom (do kraja, odnosno laganog osjećaja nelagode).
- ▶ Nakon toga se nastavi normalno disanje ili ponovi postupak ako je potrebno uzeti još jednu dozu (jedan pritisak oslobađa jednu dozu). Nakon primjene spreja usta treba isprati vodom.

Upotreba diskusa, turbuhalera i novolizera

- ▶ Diskus, turbuhaler i novolizer se primjenjuju tako da se oslobodi doza lijeka (ovisno o obliku povuče ručica ili okrene prsten), zatim treba izdahnuti (do kraja, odnosno laganog osjećaja nelagode), staviti nastavak u usta i naglo i duboko udahnuti (do kraja, odnosno laganog osjećaja nelagode) tako da usisamo lijek, zadržati zrak 5-10 sekundi, nastaviti normalno disati.
- ▶ Ako je potrebno uzeti još jednu dozu, postupak se ponovi.
- ▶ Nakon primjene usta treba isprati vodom.
- ▶ Važno je da nikad ne izdahnemo ili pušemo u diskus, turbuhaler ili novolizer, te da nepotrebno ne pomičemo ručicu jer se njome oslobađa doza lijeka.

Upotreba diskusa, turbuhalera i novolizera

- ▶ Novolizer aplikator je trajan, te za njega postoje punjenja lijeka, stoga ga čuvajte.
- ▶ Kako se mijenja punjenje pokazat će nam ljekarnik.

Injekcije

- ▶ **Mogu se primjenjivati:**
- ▶ **pod kožu,**
- ▶ **u mišić ili**
- ▶ **direktno u venu.**
- ▶ **Injekcije smije davati samo liječnik ili medicinska sestra, te ih nikad ne smijemo davati sami sebi ili drugima, čak i ako nam je dobro poznat postupak.**
- ▶ **Lijekove u ampulama za injekcije ne bismo smjeli piti.**

Naljepci (flasteri)

- ▶ Primjenjuju se ljepljenjem na kožu, a iz njih se polagano oslobađa lijek i kroz kožu ulazi u organizam. Flaster se stavlja na kožu nadlaktice, bedra, ramena ili trbuha, ovisno o lijeku, u što će nas uputiti liječnik ili ljekarnik.
- ▶ Prije ljepljenja, kožu treba dobro oprati i dobro posušiti, a zatim naljepiti flaster.

Naljepci (flasteri)

- ▶ Naljepljeni flaster se drži 3, 4 ili 7 dana, opet ovisno o lijeku.
- ▶ Novi flaster treba naljepiti uvijek na drugo mjesto, kako se koža ne bi previše iritirala.
- ▶ Ukoliko se tijekom primjene flastera pojavi crvenilo, svrbež ili pečenje, najbolje je odmah obavijestiti liječnika ili ljekarnika.

**Izrada materijala sufinancirana je sredstvima Europske
unije iz Europskog socijalnog fonda, Operativni
program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.**

*Sadržaj emitiranog materijala isključiva je odgovornost
Koordinacije hrvatske obiteljske medicine*